ŻYCIE GOSPODARCZE

Dwutygodnik poświęcony sprawom gospodarczym Polski Zachodniej

Organ Związku Fabrykantów T. z. w Poznaniu.

Redakcja i Administracja: Rzeczpospolita 1, II — telefon 25-95.

Redaktor przyjmuje w dni powszednie od godz. 11—1; Administracja od 9—3.

Poznań, dnia 1 maja 1929 r.

Prenumerata wynosi: w kraju z przesyłką rocznie 20 zł, półrocznie 10 zł, kwartalnie 5 zł, zagranicą z przesyłką rocznie 24 zł, półrocznie 12 zł, kwartalnie 6 zł. Numer pojedyńczy 1 zł.

NR. 9 Wydawca: *Związek Fabrykantów T. z. w Poznaniu.* **ROK 8**

Zagadnienie racjonalizacji eksportu.

W technice międzynarodowej wymiany towarowej jesteśmy jeszcze bardzo zacofani. Jest to fakt i nie może dziwić nikogo.

Przedostatnie półtora wieku, wtenczas, kiedy wszyscy nasi sąsiedzi przechodzili szkołę międzynarodowego handlu — gospodarstwo polskie było zupełnie poza obrębem tych zainteresowań. Narodowy polski import i eksport nie istniał, nie mieliśmy możności kalkulowania naszych nadwyżek ani niedoborów produkcyjnych, gdyż w światowej wymianie towarowej graliśmy rolę bierną zawsze uzależnianą od zaborczej polityki. Rosnąca gdzieindziej warstwa wielkiego kupiectwa, nabierająca nieustannie coraz większego doświadczenia i kształcąca się coraz bieglej w sztuce światowego handlu nie mogła się u nas rozwinąć, ani nie posiadała żadnych szans, aby się ostać. Tak nas zastała niepodległość.

Jeżeli teraz jest — tak często mowa o przykrych, niejednokrotnie bolesnych trudnościach, na jakie napotykają aktywniejsze wysiłki, zmierzające do wyjścia z polskim handlem na międzynaroodwą arenę, to tkwią one w tych niezależnych narazie od nas przyczynach i tu znajdują zupełne wytłumaczenie. Jesteśmy w samym początku drogi, którą inni już dawno przebyli.

Racjonalizacja eksportu stanowić musi punkt wyjścia poczynań wywozowych, o ile mają one zachować charakter trwałej, celowej i gospodarczo rozsądnej ekspansji.

Eksport nie jest zjawiskiem abstrakcyjnem, występującem samodzielnie i niezależnym od innych elementów gospodarczych. Jako funkcja produkcji i wewnętrznej konsumcji eksport podlega potęgującemu go lub umniejszającemu wpływowi organizacji handlu. Racjonalnie zorganizowany handel eksportowy i to zarówno skup wewnętrzny jak i zbyt zagraniczny, wzmagając i odpowiednio kierując wywóz działa pośrednio na aktywizację gospodarczą i stanowi bezpośredni regulator produkcji, normujący statystyczny jej bieg i nasilenie, nawet w chwilach dekonjunktury wewnętrznej. Współpraca handlu z produkcją, naturalny rozdział funkcji i należyta, a bezwzględnie potrzebna współrzędność obu tych czynników jest ideałem konstrukcji gospodarczej, na której oprzeć się może fundamentalnie racjonalnie zorganizowany eksport.

Pojęcie racjonalizacji eksportu obejmuje całą ilość szczegółów składających się na należyte, celowe i potrzebne użycie wszystkich środków i sposobów wytwórczych i handlowych, któreby towarowi polskiemu zdołały na międzynarodowych rynkach zapewnić trwałe powodzenie. Środki te i sposoby dzielą się na dwa rodzaje. Pierwszy to ten, którego możemy użyć bez trudu i bez szukania nowych nieznanych nam jeszcze elementów konstrukcyjnych zagranicznego handlu. Należałoby tu wymienić między innemi: solidność producenta i kupca, dbałość o jakość towaru, punktualność i akuratność w dostawach i korespondencji, pracowitość w szukaniu możliwości zbytu, zdolność i chęć przystosowania się do wymagań rynku, wreszcie cały szereg innych cnót, będących kardynalnym fundamentem racjonalnego eksportu.

Drugi rodzaj środków modernizacji naszego eksportu jest innego, więcej już skomplikowanego typu. Składają się nań te wszystkie zdobycze techniki, handlu, które go ze stadjum prymitywnego podnoszą na poziom,(na którym się dziś, odbywa w całym świecie międzynarodowa wymiana towarowa i który decyduje o jej napięciu, przebiegu i wynikach.

Kojarzenie indywidualnych przedsięwzięć w scałkowane i należycie przemyślane, organicznie zdrowe koncepcje, stwarza grunt podatny do zabiegów, niewątpliwie trudnych i narazie u nas niewykonalnych na tle pewnego chaosu jaki panuje w zakresie poczynań eksportowych, jednak pilnie koniecznych. Toteż ponad wszystkie inne na pierwszy plan występuje jako czynnik najważniejszy sprawa organizacji wewnętrznej, a przedewszystkiem sprawa dalszej organizacji handlu eksportowego.

Dalsze działanie na niej się musi opierać i z niej wychodzić. W tym kierunku rozpoczęły się u nas prace szeroko zakrojone i dobrze ujęte. W dziedzinie wielu branż i artykułów, zarówno w dziale produkcji rolniczej, jak i przemysłowej rozpoczął się szybki proces organizacyjny, obejmujący coraz szersze kręgi wytwórczości i handlu. Jest to początek, ale początek dobrze postawiony. Sprawa racjonalizacji eksportu polskiego jest tak pilną i ważną, iż wysiłki w tym kierunku podejmowane muszą znajdować nietylko potrzebne moralne i materjalne poparcie wszystkich sfer, mogących mieć w tej mierze decyzję, ale także wziąć miejsce przed innemi reorganizacyjnemi dążeniami.

Ingerencja rządu, jako czynnika inicjującego i koordynującego celowe zabiegi racjonalizacyjne jest w naszych warunkach nietylko pożądana, ale zgoła konieczna. Zdaje się, że co do tego niema wątpliwości. Widzimy, że gdzieindziej n. p. w ultraliberalnej Anglji sięga ona bardzo głęboko w treść handlu zagranicznego, regulując jego normy w sposób wprawdzie pośredni, niemniej jednak bardzo dokładny i skuteczny.

U nas musi mieć ona duży zakres, zwłaszcza o ile chodzi o normalizację i standaryzację i wykorzystanie właściwych dróg transportu.

Instytut Badania Konjunktur o sytuacji gospodarczej.

Za Gazetą Handlową z dnia 20 kwietnia rb. podajemy skrót oceny konjunktury, który ukaże się w biuletynie Instytutu Badania Konjunktur w numerze czwartym „Konjunktura Gospodarcza".

W poprzednim zeszycie „Konjunktury Gospodarczej" wyrażano mniemanie, że marzec wyjaśni sytuację przemysłu żelaznego, a więc również częściowo i stan konjunktury wewnętrznej wogóle. Atoli cyfry za marzec nie były jeszcze całkowicie rozstrzygające. Z powodu dalej trwających w marcu chłodów, życie gospodarcze ciągle jeszcze pozostało pod wpływem czynników atmosferycznych. Naogół przydział zamówień na żelazo w Syndykacie Hut był w I-szym kwartale rb. o 143 proc. mniejszy, niż w odpowiednim okresie r. ub. Zamówienia w marcu rb. były wprawdzie o 17 proc. wyższe, niż w lutym rb. jednak o 30 proc. mniejsze, niż w marcu r. ub.

Wskaźnik produkcji żelaza w marcu rb. wynosił 146, czyli był na poziomie z marca r. ub. Przemysł żelazny, jak i wszystkie zresztą przemysły, wytwa-

rzające dobra wytwórcze, rozszerzyły w ciągu roku 1928 produkcję w niezwykle silnych rozmiarach. Wskaźnik produkcji dóbr wytwórczych stał w 1928 r. przeciętnie o 24 proc. wyżej, niż w roku 1927, gdy wskaźnik produkcji dóbr spożycia tylko o 75 proc. Rozmiary produkcji rb. nie ustępują wcale produkcji z tego samego okresu w r. 1928.

Ogólny wskaźnik ładunków kolejowych charakteryzujący w pewnym stopniu przygotowania przemysłu do mniejszych lub większych rozmiarów produkcji w najbliższych miesiącach, był wyższy w marcu (117,2) niż w lutym (103,1) natomiast stał na poziomie do 6 proc. niższym niż w marcu roku 1928 (124,4).

Wskaźniki przemysłu budowlanego i gałęzi produkcji z budownictwem związanych są również niższe niż w roku ub. Zresztą gdyby nawet rzeczywiste rozmiary budownictwa były w dalszym ciągu sezonu bieżącego równie wielkie, jak w sezonie ubiegłym rozmiary produkcji w przemysłach z budownictwem związanych odbędą się w granicach bezwątpienia wyższych. Sezon poprzedni był od początku nastawiony na produkcję znaczną, ocena możliwości konjunkturalnych była wybitnie optymistyczna, stąd duży rozmach wytwarzania i szereg fałszywych dyspozycyj gospodarczych; obecnie ocena jest pesymistyczna, dyspozycje gospodarcze produkcji są wysoce ostrożne i wstrzemięźliwe. I tak np. wskaźnik przewozów kolejowych materjałów budowlanych wynosił w marcu rb. tylko 109,0 gdy w tymże miesiącu roku ub. — 170,3 co tylko częściowo wyjaśnia się brakiem wagonów.

W związku z pogorszeniem się konjunktury stoi zapewne spadek importu w marcu. Import ten był mniejszy, niż w jakimkolwiek miesiącu 1928 roku.

Sezonowa likwidacja bezrobocia zaczęła się w roku bieżącym później niż normalnie, a stopa likwidacji była nieco słabsza niż w roku ubiegłym. W dniu 13. 4. rb. ogólna liczba bezrobotnych była zresztą tylko o 4 proc. wyższa niż w roku ubiegłym (o 14 proc. niższa w roku 1927).

Pełen kontrowersyj jest rozwój cen. Normalnie w razie recesji ceny spadają, tymczasem w obecnej fazie ogólniejszego spadku cen niema, w szczególności zaś ceny kształtujące się w zależności od stanu rynku wewnętrznego ujawniły znaczny stopień odporności. Ponadto ceny niektórych towarów stanowiących zasadnicze składniki, ogólnych kosztów produkcji (węgiel, cement) nawet się podniosły, utrudniając sytuację wielu gałęzi wytwarzania przez zwężenie marży zysku.

Płatność pogorszyła się znacznie nietylko skutkiem napięcia finansowego pogorszenia konjuntury oraz ostrej zimy lecz również w pewnej mierze z racji nagłego zerwania z dotychczas panującym liberalizmem kredytowym w prywatnych stosunkach wymiennych. W ciągu 1927 i 1928 roku stosowano powszechnie system długoterminowych weksli i prolongat — obecnie, w przewidywaniu kryzysu masowo powstające konwencje producentów i hurtowników spowodowały większą wrażliwość na jakość przyjmowanych weksli, wprowadzając także ograniczenia w terminach płatności. Ograniczenia te jednak wskutek ogólnego pogorszenia się zbytu nie wszędzie dały się utrzymać. Procent zaprotestowanych weksli w Banku Polskim podniósł się w marcu do cyfry 5 proc., od lutego 1926 niespotykany. Sądząc z protestów u notarjuszy tempo wzrostu protestu znacznie zmalało (wzrost na dzień kalendarzowy w marcu 2,4 procent, w lutym mniej więcej 17,7 proc., w styczniu 12,5 proc.)

Kursy akcyj osiągnęły w końcu marca najniższy punkt od lutego 1927 r. Rentowność listów zastawnych wzrasta nieco w marcu — do 13,17% (najwyższy punkt od początku 1927 r.) wyrażając ostry brak kapitału. Wyraźniejszych objawów odprężenia na rynku pieniężnym dotychczas nie zauważono.

Sytuacja w rolnictwie była nadal niezadowalająca. Znaczne trudności odczuwane przez ludność rolniczą w styczniu i lutym, w związku ze stopniowym spadkiem cen artykułów roślinnych i zwierzęcych, oraz brakiem pasz i zatrzymaniem tempa wzrostu kredytów, nie ustąpiły także w marcu pomimo pewnej poprawy cen. Mimo tych trudności i nadmiernie długiej zimy nie należy się jednak spodziewać redukcji zasiewów wiosennych, ani mniejszego użycia sztucznych nawozów. Jednak niektóre gałęzie przemysłu pracujące dla ludności wiejskiej, nie będą mogły liczyć na poprawę siły nabywczej rolników przed sezonem realizacji tegorocznych zbiorów. Sytuacja w miesiącach przednówkowych pozostanie trudna, nawet gdyby ceny miały ulec poprawie.

Naogół konjunktura gospodarcza weszła poprzez okres napięcia finansowego w fazę lekkiej recesji. Fazę ożywienia, która trwała do końca roku ubiegłego należy uważać za zakończoną. Ogólniejsze objawy kryzysowe dotychczas się nie ujawniły zaś normalna wiosenna poprawa złagodzi przebieg recesji.

Doniosłe zarządzenie Ministra Skarbu.

Z przyjemnością możemy donieść naszym Członkom, iż sprawa zniesienia kontroli prywatnych kont w bankach, o co między innemi bardzo energicznie starał się nasz Związek Fabrykantów została pomyślnie załatwiona.

P. Minister Skarbu podpisał w dniu 17 bm. zarządzenie, nakazujące urzędom skarbowym zaniechać sporządzania wyciągów oszczędnościowych i lokacyjnych (wkładowych) w bankach co przewidziane było w par. 5 cz. II. lit. od p. 21 instrukcji dla biur informacyjnych z dnia 22 grudnia 1927r.

Zarobki robotnicze w Polsce i zagranicą.

Na podstawie otrzymanego referatu „Polskie płace robotnicze w oświetleniu Międzynarodowego Biura Pracy" daje się zauważyć, iż przeciętne warszawskie zarobki realne znajdują się mniejwięcej na wyżynie austrjackiej, włoskiej i francuskiej. W poszczególnych gałęziach jednak polskie zarobki robotnicze zrównały się z zarobkami w krajach, w których poziom zarobków ogólnie jest znacznie wyższy od poziomu polskiego, austrjackiego, włoskiego i francuskiego. W szczególności rzeczywiste zarobki robotników w hutnictwie górnośląskim są obecnie nie niższe, aniżeli w przemyśle hutniczym Czech, Belgji, a nawet Niemiec.

Niedawno zamieszczony w jednym z numerów czasopisma „Przemysł i Handel" artykuł p. t. Porównanie zarobków robotniczych w polskiej i belgijskiej fabryce sztucznego jedwabiu, wykazuje, że zarobki polskie są obecnie o 2 proc. wyższe, niż zarobki belgijskie, a nadto że zarobki realne w Polsce są wyższe o 40 proc. od zarobków w r. 1914 podczas gdy w analogicznej fabryce belgijskiej spadły one w stosunku do wzrostu kosztów utrzymania o 5 proc.

Wewnętrzna pożyczka państwowa.

W „Dzienniku Ustaw" ogłoszono ustawę, na mocy której celem zasilenia funduszów państwowych, przeznaczonych na wzmożenie budowy mieszkań — Minister Skarbu został upoważniony do zaciągnięcia pożyczki państwowej wewnętrznej do wysokości 100 miljonów złotych w złocie drogą wypuszczenia obligacyj, opiewających na okaziciela. Pożyczka będzie wypuszczona serjami. Kupony od obligacji pożyczki wolne są od podatku od kapitałów i rent. Obligacje pożyczki mają wszelkie prawa papierów pupilarnych i mogą być używane od lokaty kapitałów.

Sprawa prowadzenia zajęć przemysłowych i przedsiębiorstw handlowych na P. W. K.

Ministerstwo Skarbu celem uregulowania sprawy poboru podatku przemysłowego na terenach P. W. K. zarządza:

1) Przedsiębiorstwa restauracyjne, fryzjernie i inne o charakterze specjalnym prowadzone na P. W. K., mogą wykupić świadectwa przemysłowe półroczne.

2) Przedsiębiorstwa handlu towarowego oraz przedsiębiorstwa przemysłowe, posiadające stałe świadectwa przemysłowe, a będące właścicielami kiosków lub dzierżawcami stoisk bazarowych na P. W. K. zwolnione są od obowiązku wykupienia odrębnych świadectw przemysłowych na prowadzenie handlu w tych kioskach, winny jednak wykupić karty rejestracyjne, a uzyskany ze sprzedaży obrót zeznać w miejscu stałego wykonywania przedsiębiorstwa.

3) Przedsiębiorstwa handlu towarowego i przedsiębiorstwa przemysłowego nie posiadające świadectw przemysłowych (w szczególności przedsiębiorstwa zagraniczne) a prowadzące sprzedaż an P. W. K. winny wykupić świadectwa przemysłowe dla handlu jarmarcznego.

Popieranie eksportu.

Wśród danych, jakie powinno zawierać podanie składane do Międzyministerjalnej Komisji Popierania Eksportu w sprawie uzyskania bonifikacji podatku obrotowego p. 5 wymienia potrzebę złożenia oświadczenia, że petent nie korzysta z innej formy premjowania eksportu. Obecnie czynione są starania, by znieść ten warunek, jako niewzykle uciążliwy i w praktyce niemal uniemożliwiający korzystanie z popierania eksportu.

O eksport skrzyń.

Konjunktura międzynarodowa na skrzynie drewniane jest w ostatnich latach stale pomyślna. Podaż tego materjału jest ciągle niedostateczna. Zalety materjału skrzynkowego stanowią: niska waga desek, suchość drzewa, wytrzymałość na gwoździe i możliwie mała łamliwość. Niska waga stanowi najważniejszą zaletę materjału skrzynkowego. Produkcja skrzyń na eksport jest w małym dotąd stopniu wykorzystana przez polski przemysł drzewny, jakkolwiek mogłaby ona z czasem stworzyć poważną pozycję wywozową. Pomyślny jej rozwój możliwy jest jednak tylko pod warunkiem racjonalnej organizacji.

Nowa konwencja handlowa polsko-francuska.

W wyniku długich pertraktacyj podpisana została w dniu 24 kwietnia rb. nowa konwencja handlowa polsko-francuska.

Jak doniosła prasa, konwencja ta przyznaje obu kontrahentom klauzulę największego uprzywilejowania, której nie zawierała konwencja z 9 października 1924 roku. Francja zachować miała naogół ulgi celne, objęte konwencją z 1924 r. Ze stanowiska interesów polskiego eksportu podkreśla się, że nowa konwencja oznacza bezwzględną poprawę w stosunku do poprzedniej.

Wstrzymujemy się z szerszem wyrażeniem opinji o świeżo zawartej konwencji do czasu szczegółowego zaznajomienia się z jej postanowieniami.

Reforma taryf kolejowych.

Komisja dla współpracy z Biurem Reformy Taryf Kolejowych wyłoniona z Komitetu Taryfowego Państwowej Rady Kolejwej obraduje nad całym projektem nowych taryf normalnych i wszystkich taryf wyjątkowych. Cały ten sam materjał będzie jeszcze raz szczegółowo rozpatrywany na posiedzeniu Komitetu Taryfowego Państwowej Rady Kolejowej, która rozpocznie się 6 maja br. i potrwa według wszelkiego prawdopodobieństwa 3 dni.

W ogólności trzeba zaznaczyć, że celem finansowym, do którego obecnie zmierza projektowana reforma taryf nie jest, jak dotąd kwota 160 miljonów złotych, ale kwota 140 miljonów złotych, ponieważ okazuje się, że według przygotowanego projektu żadną miarą więcej nie będzie można wycisnąć.

Nowa taryfa wejdzie w życie nie wcześniej niż w dniu 1 lipca, ale i to jest wątpliwe — a wobec szeregu taryf niższych przejściowych, które mają obowiązywać na przeciąg roku, efekt finansowy reformy taryfy w roku budżetowym 1929/30 będzie wynosił w najlepszym razie około 50 miljonów złotych. Dodatkowy plan finansowy przedstawiałby się zatem jak następuje:

Wydatki:

dla kolejarzy 15%-owy dodatek	95 000 000
Pokrycie strat spowodowane mrozami i śnieżycami	70 000 000
	165 000 000

Dochody:

Zwrot ze Skarbu państwa, wzgl. pozostawienie dowolnej dyspozycji kolei razem około	120 000 000
Dochód z reformy taryf	50 000 000
	170 000 000

W ten sposób zeszłyby się końce i cyfra projektowanych inwenstycyj w wysokości około 335 miljonów złotych mogłaby być utrzymana.

Poniżej podajemy przykładowo procentowy wzrost obciążenia, które według projektu reformy ma być spowodowane dla poszczególnych ważniejszych artykułów:

Owies	16%
mąka	12½%
spirytus	39%
proso	35%
skóry surowe	31%
„ garbowane	30%
drzewo nieobrobione	27%
„ obrobione	17%
papierówka	35%
kopalniaki	12½%
podkłady kolejowe	16%
wyroby z drzewa	24,6%
masa drzewna	29%
węgiel w obrocie wewn.	26,5%
(eksport węgla)	0%
ruda żelazna	35%
ropa	16%
nafta	25%
cegła	16%
cement	14½%
żelazo handlowe	30%
żelazo inne	15½%
bawełna	20%
wełna	26%
tkaniny	33%

Cyfra 142 miljony złotych dotyczy tylko przewozów całowagonowych, a podwyżka z przesyłek drobnicowych i pospiesznych nie jest w niej wliczona. Wobec pogorszenia się sytuacji gospodarczej co pociąga za sobą zmniejszenie się transportów bynajmniej nie jest pewne, czy projektowana reforma da w rzeczywistości ową nadwyżkę 140 miljonów. Na uwagę zasługuje, że koleje włoskie, które podniosły były taryfy, powróciły następnie do poprzedniego tamtejszego baremu.

Ulgowe przewozy węgla w lecie.

W dn. 18, 19 i 20 kwietnia odbyły się w Min. Komunikacji obrady Komisji współpracy z Biurem Reformy Taryf. Na posiedzeniach tych zajmowano się szczegółowem rozpatrzeniem projektu zmian taryfowych, opracowanego przez Biuro Reformy Taryf. W sprawach przewozu węgla uznano konieczność utrzymania dotychczasowych ulg przy transportach wysyłanych zagranicę drogą tak lądową, jak i morską, ze względu na konieczność popierania eksportu polskiego. Podwyżki taryf na przewozy wewnątrz kraju zostały podniesione mniejwięcej o 26 proc. w stosunku do obecnie obowiązujących.

Rozpatrywano również sprawę zniżki uchwalonych taryf przewozowych dla węgla w porze letniej, a więc w okresie: maj — sierpień. Po długich debatach ustalono, że celem zachęcenia fabryk, gazowni, elektrowni, szkół, szpitali oraz innych masowych kon-

sumentów do zaopatrywania się w węgiel w tym okresie, należy wprowadzić zniżkę 10 proc. W razie przyjęcia tego postulatu, stanie się ta ulga doniosłą pomocą w kierunku odciążenia na jesieni i w zimie taboru kolejowego, zajętego w tym okresie przewozami buraków cukrowych itp.

Należy zaznaczyć, że ogółem podwyżka taryf towarowych powinna dać kolejom państwowym w sumie łącznej około 124 milj. złotych dochodów nadwyżki w porównaniu z r. 1927 co stanowi mniejwięcej 18 proc. zwyżki.

Nadzwyczajny 10% dodatek podatkowy.

W numerze 26 Dziennika Ustaw ukazało się rozporządzenie Ministra Skarbu w sprawie poboru w okresie od 1 kwietnia 1929 r. do 31 marca 1930 roku nadzwyczajnego 10% dodatku do niektórych podatków i opłat stemplowych.

Rozporządzenie powyższe podajemy w dosłownem brzmieniu:

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 30 marca 1929 r. w sprawie poboru w okresie od 1 kwietnia 1929 r. do 31 marca 1930 r. nadzwyczajnego 10% dodatku do niektórych podatków i opłat stemplowych.

Na zasadzie art. 10 i 12 ustawy skarbowej z dnia 25 marca 1929 r. na okres od 1 kwietnia 1929 r. do 31 marca 1930 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 20 poz. 183) zarządza się co następuje:

§ 1. W okresie od 1 kwietnia 1929 r. do 31 marca 1930 r. pobierany będzie nadzwyczajny dodatek w wysokości 10% do uiszczonych w tym okresie podatków bezpośrednich, podatków pośrednich i opłat stemplowych, podatku spadkowego i od darowizn, jako też do wpłaconych względnie przymusowo ściąganych w tym okresie zaległości wyżej wymienionych danin.

Powyższy nadzwyczajny dodatek nie będzie pobierany do podatku dochodowego od uposażeń służbowych (dział II ustawy o państw. podatku dochodowym Dz. U. R. P. z r. 1925 Nr. 58, poz. 411) podatku od lokali i placów niezabudowanych, podatku majątkowego, daniny lasowej, opłat stemplowych, przewidzianych w art. 102 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. i opłatach stemplowych (Dz. Ust. R. P. Nr. 98 poz. 570) opłat celnych jak również do dodatków samorządowych.

§ 2. Należnośsi skarbowe, określone w ustępie pierwszym § 1 niniejszego rozporządzenia, które w dniu 31 marca 1930 r. będą stanowiły zaległość zostaną pobrane w okresie po 31 marca 1930 r. — łącznie z nadzwyczajnym 10% dodatkiem.

§ 3. Nadzwyczajny 10% dodatek będzie pobierany równocześnie z uiszczeniem danin publicznych. Od dodatku tego nie będą obliczane kary za zwłokę, względnie odsetki za odroczenie.

§ 4. Obliczanie i pobór nadzwyczajnego 10% dodatku należy do obowiązku tych organów, które są powołane do wymiaru i poboru odnośnych danin publicznych.

§ 5. Nadzwyczajny dodatek w wysokości 10% należy uiścić bez osobnego zawiadomienia ze strony władzy.

§ 6. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, z mocą obowiązującą od dnia 1 kwietnia 1929 r.

Kierownik Ministerstwa Skarbu: Grodyński.

Obrót czekowy P. K. O.

Związek Fabrykantów pozwala sobie zwrócić uwagę WPanów na udogodnienia i korzyści, jakie płyną w posługiwaniu się obrotem czekowym P. K. O. Udogodnienia te zyskują uczestnicy obrotu czekowego P. K. O. przedewszystkiem dzięki **różnorodności sposobów wpłat i wypłat na konta czekowe P. K. O.** Tak więc wpłaty mogą być uskutecznione zapomocą a) blankietów nadawczych, b) przekazów pocztowych, c) przelewów z jednego konta na inne. Wypłaty z kont czekowych można uskuteczniać zapomocą czeków kasowych (na okaziciela i imiennych), czeków przekazowych, przekazów telegraficznych, czeków przelewowych i czeków stałych.

Szczególnie ważne i korzystne dla wzajemnych rozrachunków są dwa ostatnie rodzaje czeków. Tak więc czeki przelewowe, od których nie pobiera P. K. O. **żadnych opłat manipulacyjnych,** są najtańszym sposobem regulowania wzajemnych zobowiązań między właścicielami kont czekowych P. K. O.

Czeki stałe P. K. O. — są szczególnie dogodne dla tych osób, które zmuszone są do uskuteczniania wypłat terminowych stale powtarzających się (miesięcznie, kwartalnie itd. w tej samej wysokości oraz przeznaczenia dla jednej i tej samej osoby fizycznej lub prawnej.

Czeki stałe P. K. O. mogą być czekami przelewowemi lub też przekazowemi.

Przy posługiwaniu się czekiem stałem P. K. O. zleceniodawcy uzyskują znaczną oszczędność czasu i pracy przy jednoczesnem zapewnieniu pełnej gwarancji terminowego i ścisłego wykonania przez P. K. O. ich zleceń.

Bardzo wielkim udogodnieniem dla uczestników obrotu czekowego są również t. zw. „czeki zbiorowe" przy pomocy których można na podstawie jednego czeku wykonać szereg zleceń n. p. przekazów, przelewów, na konta czekowe w Centrali, względnie w Oddziałach P. K. O.

Korzyści obrotu czekowego P. K. O. polegają również na taniości pośrednictwa P. K. O., a nawet, jak wspomniano wyżej, czeki przelewowe są zwolnione całkowicie od opłat.

Przystąpienie do obrotu czekowego P. K. O. jest pozbawione uciążliwych formalności, zaś wkładka związkowa wynosi zaledwie 10 zł.

W końcu zaznaczamy, że uczestnik obrotu czekowego P. K. O. ma możność odbierania i przekazywania gotówki do wszystkich miejscowości w kraju, dzięki szerokiej sieci urzędów pocztowych, które wykonują zlecenia P. K .O.

Reasumując powyższe wyrażamy nadzieję, iż ci z pośród członków, którzy dotychczas nie posiadają kont czekowych P. K. O. zgłoszą swe uczestnictwo do tego obrotu, zaś posiadacze kont — zechcą we wzajemnych rozrachunkach jaknajszerzej stosować obrót czekowy, w szczególności obrót bezgotówkowy P. K. O.

Wymiary z urzędu państwowego podatku dochodowego.

Wobec niesłusznych w niektórych wypadkach, wymiarów podatku dochodowego z urzędu, uważamy za swój obowiązek wskazać WPanom, iż w celu zachowania swych praw, jako podatników, należy ściśle przestrzegać postanowień ustawy o państwowym podatku dochodowym, dotyczących postępowania wymiarowego. W szczególności zwracamy uwagę na następujące zasady postępowania wymiarowego.

Wszystkie osoby zobowiązane według ustawy o państwowym podatku dochodowym do składania zeznań o dochodzie, **winny złożyć w terminie ustawowym zeznanie na przepisanym formularzu.**

Należy złożyć w terminie wyjaśnienia żądane przez władze wymiarowe w związku z badaniem przez nie złożonych zeznań.

Niezłożenie zeznania lub niezłożenie wyjaśnień pociąga za sobą t. zw. wymiar zaoczny.

Przy takim wymiarze władza ustala podstawę wymiaru według materjałów, jakimi rozporządza, zaś zarzuty płatnika podniesione w odwołaniu przeciwko ustalonej podstawie wymiaru mogą być zupełnie pominięte przy rozpatrywaniu odwołania.

Jeśli zeznania nie złożono, zaoczność rozciąga się na ustalenie całej podstawy wymiaru. Jeśli płatnik nie odpowiedział w terminie na wezwanie do złożenia wyjaśnień co do wątpliwości podniesionych przez władzę wymiarową przy badaniu zeznania, może być

dochód ustalony odmiennie od zeznania wówczas, jeśli to ustalenie opiera się na okolicznościach faktycznych, któremi uzasadniono wezwanie płatnika do udzielenia wyjaśnień. W tym ostatnim wypadku zaoczność może być częściowa.

Przypominamy wreszcie, że w roku bieżącym termin składania zeznań dla wszystkich podatników upłynął z dniem 30 kwietnia rb.

Wytwórczość krajowa i źródła zakupu.

Pragnąc umożliwić jaknajszerszym warstwom społeczeństwa zapoznanie się z wytwórczością krajową i źródłami zakupu towarów krajowych, Liga Pracy (Warszawa — Czackiego 5) przystąpiła do wydania tanich inforcyjno-branżowych książek adresowych.

Jako pierwszy etap jej działalności było rozesłanie poszczególnym firmom kwestjonarjuszy do wypełnienia celem zebrania odpowiedniego materjału.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu z uwagi, że tanie książki informacyjne adresowe przyniosą dużą korzyść zarówno konsumentom jak i wytwórcom prosi, by firmy przemysłowe i handlowe wypełniały kwestjonarjusze i przesyłały odpowiedzi Lidze Pracy w możliwie najrychlejszym czasie. Zaznacza się przytem, iż wypełnienie kwestjonarjuszy nie zobowiązuje firmy do ponoszenia jakichkolwiek kosztów.

Numer czasopisma „Nord und Ost" poświęcony Polsce.

Konsulat Generalny (Wydział Ekonomiczny) w Berlinie przesłał nam 1 egzemplarz specjalnego numeru czasopisma „Nord und Ost", poświęconego Polsce.

Numer ten zawiera materjały, nadesłane przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych i stanowi jeden z dalszych dokumentów zabiegów Polskiego Konsulatu w Berlinie w sprawie dostarczania niemieckim sferom gospodarczym — pozbawionym objektywnych wiadomości o Polsce — właściwych informacyj o rozwoju gospodarczym Rzeczypospolitej Polskiej w ciągu ostatniego dziesięciolecia.

Egzemplarze w cenie Rm. 2 są do nabycia w redakcji „Nord und Ost" Berlin W. 61 Landwirtzstr. 5.

Podwyższenie cen spirytusu dla przemysłu kosmetyczno - perfumeryjnego.

Jak nas informuje nasza Rada Delegatów z Warszawy ma niebawem nastąpić zwyżka cen spirytusu dla przemysłu perfumeryjno-kosmetycznego, a wzamian za to ma być poprawiona jakość tego spirytusu przez odpowiednie zmiany w systemie skażania.

Ulgi celne na maszyny z Niemiec.

Zwracamy uwagę członków, że co do ulg celnych na maszyny z Niemiec, o ile dotąd już był kurs bardzo ostry to w ostatnich czasach Ministerstwo Przemysłu i Handlu stosuje niemal bezwzględny prohibicjonizm, a to ze względów taktycznych w związku z obecnym stanem rokowań z Niemcami o konwencję handlową, licząc nie bez pewnej racji na to, że wobec coraz większego naporu niemieckiego przemysłu maszynowego w kierunku protraktatowym, ta taktyka przyspieszy klarowanie stanowiska Niemiec w szeregu jeszcze nieuzgodnionych kwestyj. **Wobec tego absolutnie odradzamy od wnoszenia w obecnej fazie podań o ulgi celne na maszyny z Niemiec choćby nawet te maszyny niebyły wyrabiane na kontynencie europejskim gdyż jeśli tylko są wyrabiane podobne maszyny w Anglji lub w Ameryce, a co do prawie wszystkich maszyn ma to miejsce, to decyzja Ministerstwa Przemysłu i Handlu będzie bezwzględnie odmowna i żadne zabiegi, ani wpływy osobiste niczego nie będą mogły poradzić.**

Przemysł Poznański na Targach w Medjolanie.

W roku ubiegłym Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu zebrała kolekcję wzorów wyrabianych w jej okręgu towarów. Kolekcja ta ma podwójne za-

Stronnictwo Narodowe

Zarząd Wojewódzki — Poznań

Św. Marcin 65

Nasze Sejmy w świetle faktów.

Po skończeniu sesji budżetowej Sejmu warto spojrzeć wstecz i ocenić znaczenie pracy sejmowej dla Państwa. Dużo i lekkomyślnych sądów wypowiedziano i wciąż się wypowiada o naszych Sejmach. Oskarżać o wszystko przedstawicielstwo narodowe, winić je za wszystko, co się w państwie dzieje — stało się zwyczajem od pierwszych lat odbudowanej Polski.

W tym narzekaniu zapomniano, że jeżeli przedstawicielstwo narodowe nie jest doskonałe i pozbawione braków, to przyczyny trzeba szukać głębiej: widocznie naród, który to przedstawicielstwo obrał, sam posiada te braki i wady. Sejm przecież jest niejako fotografją społeczeństwa, Sejm posiada te cechy, które są właściwe społeczeństwu, jakie go obrało. Złą jest ustawa wyborcza, która uniemożliwia stworzenie stałej większości w Sejmie. O jej zmianę walczą od lat szeregu narodowcy, a są jej przeciwni lewicowcy i stronnictwo rządowe.

Ale w tych lekkomyślnych napadach na Sejmy zapomniano o tych wielkich trudnościach, które państwo nasze musiało pokonać w pierwszych latach swego istnienia. Że przy pokonywaniu tych trudności potykano się nieraz, popełniano błędy, rzecz to zrozumiała dla tych, którzy nie są uprzedzeni. Trzeba zważyć ten ogrom pracy ustawodawczej, jaki dokonały pierwsze Sejmy nasze. Przecież trzeba było wszystko w państwie budować od fundamentów, stwarzać w niem porządek prawny, uzgadniać ustawodawstwo różnych zaborów, stwarzać podstawy gospodarcze w dobie przesilenia światowego. A oto cyfry: Sejm pierwszy, zwany Ustawodawczym od 10 lutego 1919 r. do 27 listopada 1922 roku odbył 342 posiedzeń, uchwalił 606 ustaw oraz powziął 13 uchwał, ogłoszonych w „Dzienniku Ustaw“, Sejm drugi, zwyczajny odbył od 28 listopada 1922 r. do 3 listopada 1927 r. 340 posiedzeń i uchwalił 482 ustawy.

Zarzucano naszym Sejmom przerost partyjnictwa. Istotnie walki partyjne były; one istnieją w każdem ciele zbiorowem a cóż dopiero przy tak nieustalonych stosunkach jak w państwie nowopowstałem z 3-ch zaborów. Że są w Polsce liczne partje, winno społeczeństwo, które nie chce wzorem cywilizowanych zachodnich państw jednoczyć się w wielkich stronnictwach. Umiały jednak nasze Sejmy zapanować nad wewnętrznemi rozterkami w obliczu niebezpieczeństw grożących państwu. To też słusznie powiedział marszałek Trąmpczyński na ostatniem posiedzeniu Sejmu Ustawodawczego:

„W każdym razie Sejm ustępujący będzie mógł służyć wszystkim przyszłym sejmom za wzór patrjotyzmu. W chwilach przełomowych dla kraju umiał on przezwyciężyć wewnętrzne różnice, poświęcając wtedy częściowo swe przekonania, umożliwiał Sejm zbiorowy wysiłek w interesie Państwa. Tak było podczas najazdu bolszewickiego, tak było przy ostatecznem uchwaleniu Konstytucji. Historja nie zaprzeczy, że zdecydowana postawa Sejmu w czasie najazdu bolszewickiego niemało się przyczyniła do jedności narodu w tej groźnej chwili, że niemało się przyczyniła do przywrócenia wojskom naszym wiary w zwycięstwo“.

Co do drugiego zaś Sejmu, przypomnijmy jego postępowania dla ratowania waluty polskiej, przelanie na rząd pełnomocnictw dla nieskrępowanego działania rządu w tym kierunku. Nie każdy parlament świata zdobyłby się na taki akt wyrzeczenia się swych praw.

Obecny Sejm zmuszony jest działać w warunkach niezdrowych, nie może on wykonać w całości swych uprawnień. A jednak Sejm ten spełnia wielkie zadanie, które kiedyś chlubnie oceni historja; Sejm broni istotnego dobra państwa, jego podstawowych interesów, chroni kraj przed chaosem wewnętrznym i przed utratą zaufania na zewnątrz. Jakie byłoby położenie kraju, gdyby ustała w Sejmie kontrola nad rządem i administracją gdyby zamilkły w Sejmie głosy krytyki i przestrogi, i jakie byłoby nasze położenie międzynarodowe, gdyby nie było przedstawicielstwa narodowego. Historja uczy, że tam, gdzie były rządy bez dokładnej kontroli przedstawicielstwa narodowego, robiono wielkie nadużycia i nakładano wielkie podatki.

Można i trzeba dążyć do udoskonalenia naszego przedstawicielstwa narodowego, ale nie można go zwalczać, bo jest ono niezbędne dla życia i rozwoju państwa.

Po roku.

Rok minął od wyborów do sejmu i senatu. Nie jedno przez ten rok odmieniło się i w kraju i w sejmie. Przypomnijmy sobie ważniejsze wydarzenia w sejmie. Po wyborach obóz rządowy chciał zagłuszyć wszelkie nieprawości wyborcze i trąbił w pismach opłacanych przez rząd: „jesteśmy zwycięzcami“. Lewica także obnosiła się ze zwycięstwem i prawiła miłe słowa obozowi rządowemu za bezwzględną walkę z obozem narodowym. Przy wyborze marszałka sejmu przyszło do pierwszego starcia między lewicą a stronnictwem rządowem, które chciało mieć marszałkiem p. Bartla. Zwyciężyła lewica: przy pomocy Rusinów Niemców i Żydów wybrano na marszałka socjalistę Daszyńskiego. Mimo to przez dłuższy czas były dobre stosunki między lewicą a rządem. Porozumienie przy załatwianiu rozmaitych spraw osiągano .

A klub narodowy? Prezes klubu narodowego, prof. Rybarski, oświadczył w sejmie rok temu: „Nie przyszliśmy tu po to, aby z kimkolwiek prowadzić targi i układy. Postępować będziemy zgodnie ze swym programem. Dobre wnioski, skądkolwiek wyjdą, poprzemy, złe bezwzględnie zwalczać będziemy“. Trzymając się wiernie tego oświadczenia, posłowie narodowi w swoich wystąpieniach i głosowaniach nie sprzeniewierzyli się programowi, który głosili podczas wyborów. Na czele walki o panowanie prawa i sprawiedliwości w Polsce stanął były marszałek sejmu

i senatu, poseł Wojciech Trąmpczyński. W sejmie obecnym piętnował on wszelkie nadużycia i bezprawia. Jego stanowczość zdobyła mu powagę całej izby. Inni posłowie narodowi w komisjach i w sejmie, stawali twardo w obronie kościoła katolickiego, w obronie polskiej szkoły i piętnowali wszelkie wrogie wystąpienia przeciw Polsce, zwalczali projekty rządu narzucenia krajowi nowych ciężarów podatkowych.

Na czoło sejmu wybił się w sprawach gospodarczych prezes klubu narodowego prof. R. Rybarski. Jego przemówień słuchano z wielką uwagą. On to nastawił sejm przeciw przekroczeniom budżetowym i rozrzutności w gospodarce rządu, zdobył do walki z tą rozrzutnością większość Sejmu. Jeżeli obecny kierownik ministerstwa skarbu, p. Grodyński, zaleca oszczędności w wydatkach ministerstw, jeżeli poprzedni minister p. Czechowicz dostał się pod sąd trybunału stanu za wydanie około 600 milj. złotych bez zgody sejmu i przedłożenia sejmowi rachunków, jeżeli gospodarka ministra poczty p. Miedzińskiego, prezesa banku gospodartswa krajowego p. Góreckiego wyszła na pełne światło — to jest to wynik tej stałej walki, jaką prowadzili posłowie narodowi i ich prezes poseł Rybarski.

W tej pracy klub nabierał co raz więcej rozmachu i powagi. I gdy miał podjąć rozstrzygającą walkę o naprawę konstytucji, o rozpatrzenie i ukaranie nadużyć przy wyborach do sejmu, o honor polskich oficerów — byłych ministrów wojny, sesja sejmowa została zamknięta. Posłowie nasi wracają po tej sesji ze sejmu spokojni.

Po roku pracy poselskiej klub narodowy zamyka swoją działalność dobrym wynikiem. Zdobył on poważanie nawet u przeciwników i spełnił godnie swój obowiązek.

Z kraju.

Dla zbadania stanu organizacji stronnictwa narodowego i nastrojów w szerszych kołach społeczeństwa odbyłem szereg zebrań w kraju. Byłem w miesiącu marcu w Wilnie, Grodnie, Lublinie, Lwowie, Krakowie, Bielsku, Kętach, Poznaniu, Inowrocławiu, Gnieźnie, Bydgoszczy, Grudziądzu. Odbycie szeregu narad na tak rozmaitych odcinkach kraju daje możność, wyciągnięcia wniosków ogólnych o tem, co myślą ludzie dzisiaj w Polsce. Przedewszystkiem stwierdzić należy, że stronnictwo rządowe gruntownie straciło wszelki wpływ w kraju, nawet zwolennicy jego, którzy należą do ich organizacji, pocichu skarżą się na wielkie błędy obozu rządowego i stwierdzają zupełny upadek ich wpływów. Powszechnie utrwala się przekonanie, że wszelkie zapowiedzi, łączone z przewrotem majowym, były oparte na fałszywej grze. Chciano wmówić w szeroki ogół społeczeństwa, że idzie się do władzy po to, aby zniszczyć wszelkie nieprawości i silną ręką zaprowadzić ład, porządek i sprawiedliwość. Obiecywano złodziei grosza publicznego, zamknąć do więzienia. Tymczasem nadzwyczajna komisja śledcza, powołana po przewrocie majowym, nie potrafiła znaleść winnych wśród tych na których największe oszczerstwa zostały rzucane. Co więcej, zamknięcie rachunkowe, stwierdzone przez najwyższą izbę kontroli, przedłożone przez obecny rząd Sejmowi za poprzednie lata aż do roku 1926, stwierdzają, że poprzedni ministrowie przekroczeń wobec prawa nie popełniali, żadnych nadużyć udowodnić im nie można. Wyrządzono więc wielką krzywdę szeregu ludziom, poniewierając ich najwyższe dobro, jakiem jest cześć ludzka. Czyniono to po to, ażeby na krzywdzie ludzkiej przedstawić się jako zbawcy ojczyzny. To przeświadczenie, że właśnie źle się obecnie gospodarzy, utrwala się w szerokich kołach społeczeństwa zwłaszcza po gruntownych rozprawach budżetowych w obecnym sejmie, przy oddawaniu ministra skarbu obecnego rządu pod Sąd Trybunału Stanu. Pozatem w kraju gruntuje się to przekonanie, że gospodarka obecna nie ma cech oszczędności, że są nadmierne obciążenia podatkowe, a w wielu wypadkach niepotrzebne wydatki.

Z radością stwierdzić należy, że coraz większe koła obywateli interesują się nietylko ciężkiem położeniem gospodarczem kraju, trudnością kredytu ale coraz szersze jest zainteresowanie się sprawami publicznemi. Sprawa zmiany ustroju Rzeczypospolitej zajmuje szeroko koła opinji i coraz powszechniej uświadamiają sobie obywatele, odpowiedzialni za losy ojczyzny, że naprawa konstytucji powinna iść zgodnie z wnioskami stronnictwa narodowego, a że należy bezwzględnie przeciwstawić się szkodliwym dla Polski wnioskom lewicy i stronnictwa rządowego.

Na zebraniach w Poznańskiem i na Pomorzu sam słyszałem, jak jednomyślnie oświadczono, że należy wszelkich sił użyć, aby do tych szkodliwych projektów nie dopuścić. W uchwałach, które na tych zebraniach zapadły — wyraźnie oświadczono: przestrzegamy zwolenników stronnictwa rządowego, gdyby chcieli w drodze nowego zamachu stanu wprowadzić swoją konstytucję, że następstwa tego mogą być wprost nieobliczalne. Podobne głosy dochodzą z innych powiatów zachodnich, gdzie odbywały się zebrania, a także z Górnego Śląska. Ziemie Zachodnie zawsze stały twardo na stanowisku prawa i przeciwko wszelkim zamachom stanowczo wystąpią. Dla posłów stronnictwa narodowego za ich wierną służbę ojczyźnie i odwagę w zwalczaniu wszelkich nadużyć, za walkę o panowanie prawa w Polsce, rodzi się w kraju coraz większe uznanie. Pouczające na ten temat prowadzone były rozmówki w Poznańskiem i na Pomorzu między zwolennikami stronnictwa rządowego, a członkami stronnictwa narodowego. Kiedy piłsudczycy odgrażali się przeciwko Marszałkowi Trąmpczyńskiemu za jego ostre wystąpienie w Sejmie to otrzymali ciętą odpowiedź: niech jemu, albo komukolwiek z naszych przywódców narodowych stanie się krzywda w Warszawie, to my to sprawimy, że bezkarnie im to napewno nie ujdzie. Okres bierności ma się ku końcowi. Utrwala się świadomość, że Polski nikt, żadna jednostka, ani żadna grupa, która więcej myśli o sobie niż o Polsce, nie zbuduje, tylko potrzeba zorganizowanej siły narodu. Liczba zwolenników stronnictwa narodowego stale wzrasta. Program i działalność posłów narodowych w sejmie znajduje coraz szersze uznanie w kraju.

K. Wierczak, poseł na Sejm.

Nakładem Stronnictwa Narodowego, Poznań, Św. Marcin 65. — Czcionkami S. A. Drukarnia Polska, Poznań.

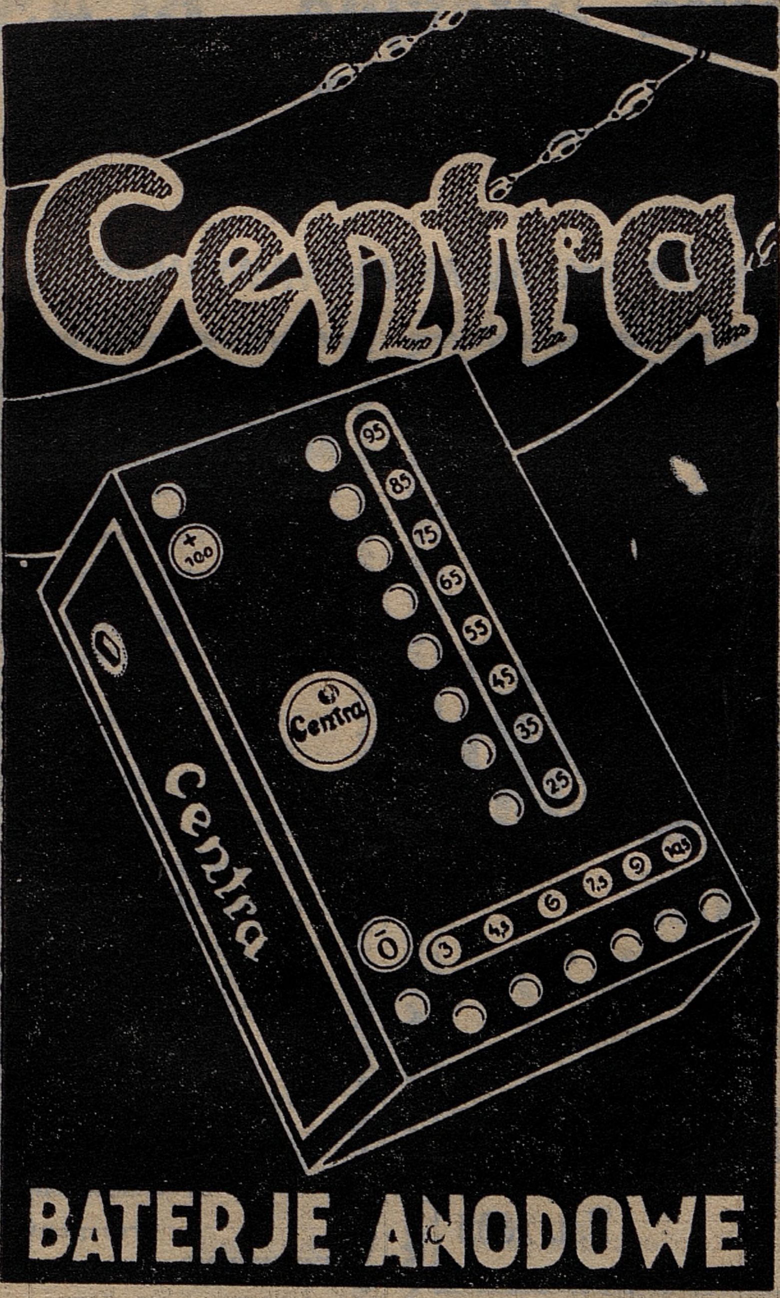
danie od spełnienia: stanowi ona stałą wystawę przemysłu poznańskiego, otwartą dla przybyszów z innych dzielnic kraju i dla cudzoziemców, odwiedzających Izbę, z drugiej zaś strony umożliwia ona Izbie rozwinięcie akcji propagandowej na rynkach zagranicznych na rzecz przemysłu poznańskiego.

Po raz pierwszy Izba wystawia swą kolekcję w r. b. na Targach w Medjolanie, które otwarto dnia 12-go kwietnia. Kolekcja przewieziona do Medjolanu składa się z eksponatów 35 firm, przedmioty wystawione po części w ładnych pudłach, wybitych aksamitem i zaopatrzonych w fotografje przedsiębiorstw, firmy wystawiające dołączyły do swych eksponatów katalogi i cenniki. Całość przedstawia się bardzo solidnie i efektownie i niewątpliwie wywrze na zwiedzających najkorzystniejsze wrażenie i spełni należycie swój cel propagandowy. Jest to pierwsze tego rodzaju wystąpienie Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu na targach zagranicznych; odtąd Izba stale brać będzie udział w poważniejszych targach i wystawach. Podnieść należy, że koszt wysyłki i wystawienia eksponatów ponosi Izba w zupełności.

W związku z tą akcją dyrektor p. dr. Stanisław Waschko wyjechał do Medjolanu. Przy organizowaniu wystawy przemysłu poznańskiego Izbie wybitnie pomocnym był Konsulat R. P. w Medjolanie.

Mianowanie dyrektora Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu.

Reskryptem z dnia 9-go kwietnia p. Minister Przemysłu i Handlu zamianował dyrektorem Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu dotychczasowego syndyka Izby, p. dr. Stanisława Waschko.

Redakcja i Administracja: Rzeczypospolita 1 — Czcionkami Drukarni Polskiej T. A. w Poznaniu.
Redaktor odpowiedzialny Dyrektor Franciszek Łyczywek.